

Bemærkninger til forslaget

Den ene af de fire danske undtagelser i Maastricht-Traktaten vedrører tredje fase i Den Økonomiske og Monetære Union. I forbindelse med folkeafstemningen den 18. maj 1993 blev det fastlagt, at Danmark vil bruge denne undtagelse til at holde sig uden for den fælles mønt, der ifølge beslutningerne på EU-topmødet i december 1995 skulle træde i kraft i 1999.

Nærværende beslutningsforslag indeholder en understregning af den danske undtagelse.

Derudover indeholder forslaget to dele:

1. Retningslinjer og betingelser for dansk deltagelse i en eventuel kommende aftale mellem de lande, der deltager i ØMU'ens tredje fase, og et antal lande, der ikke deltager.

2. Retningslinjer for udarbejdelsen af et europæisk alternativ til ØMU med det sigte helt at undgå, at ØMU'ens tredje fase træder i kraft, dvs. undgå at der oprettes en fælles mønt med deltagelse af en række EU-lande.

ad 1:

Hvis den fælles mønt indføres, rejser det spørgsmålet om forholdet mellem de valutaer, der opsluges i den fælles mønt, og de valutaer, herunder den danske krone, som står udenfor. I den forbindelse har der været forslag om bl.a. en »solidaritetspagt«. Hvis der indgås en sådan aftale, er det naturligvis helt afgørende, at den fuldt ud respekterer det grundlag, som blev vedtaget ved folkeafstemningen den 18. maj 1993. Det var derfor tilfredsstillende, at økonomiminister Marianne Jelved i Folketingets spørgetid den 21. februar 1996 understregede, at regeringen ikke har nogen planer om at lade Danmark underlægge de sanktioner, der gælder for ØMU-lande, hvis de ikke opfylder en række kriterier om bl.a. statsunderskuddets størrelse, de såkaldte konvergenskriterier. Det betyder, at Danmark fortsat, også i forbindelse med en eventuel aftale med ØMU-landene, f.eks. vil kunne vedtage en finanslov med større underskud end fastsat af konvergenskriterierne, uden at Danmark af den grund kan rammes af sanktioner fra EU eller fra EU's Centralbank. Økonomiministeren gav i Folke-

tingets spørgetid den 21. februar 1996 tilsagn om, at hvis regeringen indgår i forhandlinger, som har forpligtende karakter på et eller andet tidspunkt, så går den sædvanlige procedure, vi kender, igennem Europaudvalget med mandatgivning. Forslagsstillerne finder, at det er tilfredsstillende, at regeringen har givet dette løfte, men finder, at sagen er så vigtig, at der ved folketingsbeslutning bør fastlægges rammer for et sådant eventuel kommende mandat. Derfor er sådanne rammer indarbejdet som et led i nærværende forslag til folketingsbeslutning.

De seneste måneders debat i medierne om ØMU-projektets problemer har i stigende grad rejst kravet om enten en udsættelse eller en opgivelse af hele projektet. Sidst kunne man se det i Det Fri Aktuelt den 15. februar 1996, hvor både den tidligere vismand, Anders Ølgaard, og SiD's cheføkonom, Kaj Vangskjær, siger, at der nu må findes et alternativ til ØMU'en. Ifølge Det Fri Aktuelt »... er (de) begge fortalere for et EMS-lignende samarbejde med gensidige betingelser, der ikke helt indeholder ØMU'ens strenge krav til den økonomiske politik«. Og Kaj Vangskjær siger ligeud: »Jeg har svært ved at se fordelene for Danmark ved at gå med. En opfyldelse af konvergenskravene kræver så store økonomiske stramminger i alle de lande, der vil med, at det vil medføre større ledighed... De økonomiske krav vil formentlig blive endnu skrappe, når først ØMU'en går i gang. Det vil medføre politisk uro i hele EU.«

Dengang man i 1991 forhandlede Maastricht-Traktaten på plads, forudså man ikke den krise, som i 1992 og 1993 reelt ødelagde det eksisterende EMS-samarbejde. Sammenbruddet i EMS'en kom, fordi EF-landene siden 1987 havde søgt at fastholde den kursparitet, som eksisterede mellem landene. Men denne politisk bestemte fastholdelse af kurserne var ikke i overensstemmelse med den uens økonomiske politik, som de facto blev ført i EU-landene. Derfor inviterede man nærmest til spekulation i de svage valutaer. Det var årsagen til det endelige sammenbrud i EMS'en, som skete i august 1993, hvor EU-landene blev tvunget af udviklingen til at opgive de snævre